

A MEGEMLÉKEZÉSEK TÖRTÉNETÉBŐL

"Szerdán délután alkalmi ünnepek keretében a VMDK újvidéki szervezete a Futaki úti régi katonai temetőben száz jeltelen keresztet helyezett a háborúkban elesett katonák volt sírjaira, valamint egy nagy keresztet az 1944-1945. évi megtorlások áldozatainak emlékére.

Réggelre a kereszték eltűntek.

Vajon ki tűntette el őket, és miért? A kérdésre először a rendőrség kértünk választ, ahol Miodrag Luburić a következőket mondta:

- A városi kommunális felügyelőség adta ki a rendeletet, hogy a kereszteteket fel kell szedni, s az illetékes vállalat ezt meg is tette. A rendőrségtől kérték még két rendőrt, hogy az esetleges rendbontást megakadályozzák. A rendőrség tehát csak asszisztált ebben az ügyben. Ennyit tudunk mondani, egyébként az úgy nem ránk tartozik. Egyébként rendbontás nem volt.

(...) Papp Ferenc, a VMDK újvidéki szervezetének elnöke nem tagadja, hogy nem volt engedélyük, de véleménye szerint ez csak a nagy keresztre kellett volna kérniük, amelyet az 1944-1945. évi megtorlás áldozatainak emlékére állítottak, a többi keresztre nem.

- A katonai temető létezik, s ha mondjuk egy létező temetőben egy sírra új keresztet vagy egyáltalán keresztet akarnak kitenni, erre nem kell engedélyt kérnem - mondta Papp Ferenc. - Voltam dr. Đorđe Bašićnál, a városi végrehajtó tanács elnökénél, aki arra kért, ne csináljunk az esetből nagy ügyet, próbáljuk meg minél csendesebben elintézni. Javasolta, hogy utólag fogalmazzunk meg egy kérvényt, és adjuk át a Lisjének. Ezt megtettem, de a kérvényt visszautasították, azzal, hogy nem írjuk oda, kinek a sírjára akarjuk a kereszteteket tenni, meg előzőleg engedélyt kell kérni a Műemlékvédelmi Intézettől. Hát ezért nem kértünk előzőleg engedélyt, mert tudtuk, hogy azt biztosan nem adják meg. Mellesleg ma (csütörtök) kint voltam a temetőben, s velem volt a Lisjéből egy mérnök, valamint Zoran Stojković a városházáról. Látták, hogy a kereszték nincsenek, de ugyanakkor megmutattam

nekik, hogy a temetőben valaki paradicsonmot termel, megmutogattam nekik a rengeteg szemetet, a konzervdobozokat, vödöröket s egyéb hasznavehetetlen tárgyat, amelyeket ki tudja kik dobtak engedély nélkül (!) a temetőbe. Megmutattam nekik azt az égig érő gázt is, ami a katonai temetőt belepte. Igen gyorsan intézkedni tudtak az illetékesek a kereszték eltüntetésének ügyében, de ugyanakkor mindez nem zavarja őket. Mi rendbe tettük azt a részt, ahova a kereszteteket elhelyezték. A kereszteteket elvitték, a helyükön lyukak maradtak, amelyekbe a polgárok virágszálakat helyeztek, s a síremlékeknél gyertyákat gyújtottak. Az elesett katonák, áldozataink emlékére."

(Magyar Szó, 1990. XI. 2.)

"A Lisje Kommunális Közvállalatnak a VMDK-hoz intézett levele, amely nemrég az Újvidéki krónika c. rovatunkban jelent meg, válasza készítette a párt elnökét, aki egyúttal elégedetlenségét is kifejezte a Lisje-véleménye szerint - inkorrekt viszonyulás miatt is, az emlékjeleknek a katolikus temető keretébe tartozó katonatemetőben való elhelyezése ügyében (...) A VMDK úgy véli, hogy az elhelyezett kereszteteket nem lett volna szabad írásos engedély és rendelet nélkül felszedni, az elkövetőket nem vonták felelősségre, és nem is született semmilyen ítélet ez ügyben. Papp Ferenc megjegyzi, hogy a községben számtalan ülés volt e témával kapcsolatban, de nem született semmilyen megállapodás."

(Dnevnik, 1991. XI. 1.)

"Újvidéken, a Futaki úti temetőben ismét leállítottak egy emlékekrésztet '1944-45. áldozatainak - harmadszor' felirattal. A koszorúzáson jelen volt az osztrák és a magyar katonai attasé is."

(Hírmondó, 1992. XI. 7.)

"Egy politikai szervezet sem engedheti meg magának, hogy az illetékes városi szervek és vállalatok engedélye nélkül emlékművet állítson, főként ha az sérti a város legtöbb polgárának érzelmeit - hangsú-

lyozta tegnapi sajtótájékoztatóján Igor Mirović, az újvidéki városi képviselő-testület alelnöke.

Az alelnök szerint a VMDK 1990. óta olyan kezdeményezésekkel hozakodik elő, amit a városi képviselő-testület alaptalannak tart. Mint ismeretes, a VMDK két évvel ezelőtt kérte a Lisje temetőkezési vállalatától, hogy az újvidéki régi katolikus temetőben keresztet állít-hasson fel, amelyen a következő felirat állna: Az 1944/45-ös megtorlások emlékére. Szerinte a VMDK ki akarja egyenlíteni az áldozatokat és a bűnösöket, ami megengedhetetlen és elfogadhatatlan. Ez feszültséget válthat ki a többnemzetiségű Újvidék polgárai között, közülük sokan ugyanis szerinte már írásban is tiltakoztak. Az alelnök véleménye, hogy a magyarság politikai szervezetének viselkedése civilizálatlan, mivel megfelelő engedélyek nélkül harmadikzben állít keresztet. Véleménye szerint ez egyes emberek kulturájára vall, akik nem ismerik az együttélés elvét, amelynek az igazságon kell alapulnia. Kiemelte, hogy a keresztet ezúttal is eltávolítják, és hogy a város mindent megtesz, hogy véget vessenek az olyan gyakorlatnak, amely szerint mindenki azt csinál, amit akar. A kérdésre, hogy mi van a képviselő-testület két évvel ezelőtti döntésével, amelynek értelmében a történelmszeknek kell kivizsgálniuk, hogy voltak-e ártatlan áldozatok a magyarság körében, Igor Mirović azt válaszolta, hogy neki a Lisje temetőkezési vállalatban azt mondták, hogy a szóban forgó helyen senki, tehát ártatlan áldozatok sincsenek eltemetve."

(Magyar Szó, 1992. XI. 6.)

"A VMDK Újvidéki Körzeti Szervezete koszorúzással egybekötött megemlékezést tartott a Futaki úti temetőben. A halottak napja alkalmából virágot helyeztek a katonatemető sírjaira és megemlékeztek az 1944-45-ös tömegmészárlás áldozatairól."

(Újvidéki Rádió, 1993. XI. 1.)

HÉT ÉV UTÁN

Két álmom, két elképzelésem vált valóra. Az egyik, hogy az 1944/45-ös áldozatokról megemlékezhettünk teljes nyilvánossággal, és a megemlékezés virágait a nekik emelt kereszt előtt helyezhetjük el. A másik, hogy az elesett katonáink és történelmünk hőseinek emlékművét az újvidéki katonatemetőben rendeltetéséhez méltóan hozzuk rendbe.

Mi újvidékiek tudjuk a futaki úti katonatemető sorsát. Emlékszünk rá, hogy a sors és azok, akik e sorsot irányították, mostohaként viselkedtek a temető iránt. A két világháború között az újvidéki magyarság saját szorgalmából tartotta karba a katonatemetőt. Eleinte egész éven át, de már később, mivel a gyászolók lassan maguk is eltávoztak az élők sorából, csak mindenszentekre, illetve halottak napjára hozták rendbe a sírokat és egy-egy virágzállal díszítették azokat. A második világháború utáni idők a megsemmisítést hozták a katonatemetőre. Közvetlen a háború után hadifoglyokkal romboltatták szét a kőből készült katonaemlékművet, melynek talapzatán turulmadár állt. A még meglévő (vasból, márványból és kőből készült) katonasírokat letarolták, részben földdel befödtek és kosárlabda gyakorlóteret állítottak fel rajta.

- És a nép, az istenadta, emlékezetéből 45 év alatt sem lehetett kitorolni a megemlékezést a baza oldalán életüket feláldozott őseikre. A lerombolt turulmadár maradványaira bizony a virágok mellett a gyertyák is helyet kaptak.

1956 mindenszentek napján, úgy dél körül kivittem egy nagy díszes koszorút, melynek szalagján a következő felirat állt: A forradalom névtelen hőseinek. Amikor estefelé (aznap többször is) meglátogattam a helyet, bizony magyarjaink összeségük; ezt biztos a magyar nagykövetség helyezte el. Akkor együtt dobbant a szívünk az 56-osokkal. Akkor fogant meg bennem az óhaj, a kívánság, hogy megérintsem, hogy a

kosárlabdapálya helyén, újra a katonaemlékművet lássam, szabadon koszorúzva azt.

1990 mindenszentekre egy adományozó által ajándékozott faanyagból magam készítettem el száz keresztet, készítettem még egy nagy keresztet az ismeretlen helyeken elhantolt és el nem hantolt 1944/45-ös áldozatok emlékére. Mivel akkor én voltam a VMDK újvidéki körzeti szervezetének elnöke, a tagságot felhívtam, hogy tegyék rendbe a katonatemető turulmadár előtti részét (ahova addig a polgári temetőrészből a hulladékot hordták), hogy oda helyezzük el a száz keresztet a katonák volt sírjaira, és egyet az 1944/45-ös áldozatokért. Hogy a félelmet eloszlassam, azt állítottam, hogy erre megvan a rendőrségi engedély. Engedély nem volt, a gyülekezést a koszorúzás alkalmára bejelentettem.

Azóta minden évben Mindenszentek napján tömegesen emlékezünk meg itt is halottainkról. A nagy keresztet minden évben kitaróan elkészítjük, felállítotuk, de a "Lisje" temetőkarbantartó vállalat éppoly kitarással túlvitotta azt el. A száz kis keresztet most helyezzük el negyedszer. Megvan a remény rá, hogy nem kell ezerig jutnunk a kis keresztiek elkészítésében, mert ha a kitarásunk a városi kormány toleranciájával párosul, jogos követeléstünk elérí célját: a keresztiek maradnak. Maradnak, annak jeléül, hogy küzdelemünket nem adjuk föl, alátámaszva Deák Ferenc megállapítását, hogy azokat a jogokat, melyről egy nép lemond, visszaszerezni reménytelen. Mi tudatában kell hogy legyünk annak, hogy ha csak ideiglenes jelleggel is feladjuk a jogainkért való küzdelemet, azok menthetetlen odavesznek. A kisebbségi sors ilyen, és ezt vagy elfogadjuk és aszerint cselekszünk, vagy feladjuk nemzeti létünket, nemzeti hovatartozásunkat. Választhatunk!

Papp Ferenc

Felvonulás fehér keresztekkel Újvidéken, a teplei Petőfi székháztól a Futaki úti temetőben álló Turul-szoborig

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ "ЛИСЈА"
NOVI SAD

Molim Naslov, da nam dozvoli postavljanje krsta veličine cca dva metra sa natpisom "az 1944/45 žvi megtorlások öldozatainak emlékére", da uredimo deo vojnog groblja i da postavimo loo krstova veličine 50/80 cm na pomenuti deo groblja.
U Novom Sadu 1.12.1990 god.

Za demokratsku zajednicu
vojvođanskih madjara
Papp Ferenc
/Papp Ferenc-председник/

„ЛИСЈЕ“
ЈАВНО КОМУНАЛНО ПРЕДУЗЕЋЕ

2. 11. 1990.	
03	14/10

ФОТОКОПИЈА УРЧЕНА:

- ДИРЕКТОРУ
- ПОСЛОДОВНИ М. З. М. 90 Миџ

„Lisje Közművesítési Vállalat
Újvidék

FORDÍTÁS

Kérem a Címet, engedélyezze számunkra egy kb. kétméteres kereszt elhelyezését „Az 1944–45 évi megtorlások áldozatainak emlékére” felirattal, s hogy rendbe tegyék a katonatemető egy részét, és hogy elhelyezzünk 100 , 5/80 cm méretű keresztet a temető említett részén.

Újvidéken, 1990. 12. 1.

A Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége nevében
/Papp Ferenc elnök/”

(Az eredeti okmányon látható, hogy a kérelmező december másodikán hivatalosan átadta a címzettnek, s az iktatta.

A lap alján kézzel írt szöveg olvasható, ennek fordítása:

„Fénymásolata kézbesítve: az igazgatónak, Vojnović M.-nek. 1990. 11. 3.” Utána e feljegyzés írójának olvashatatlan kézjegye.)

Ötödször, írtuk az 1994-ben állított keresztre

JAVNO KOMUNALNO PREDUZETĆE
" L I S J E "
BROJ: 03-14/11
DANA: 5.11.1998.godine
NOVI SAD

GRADSKI ZAVOD ZA ZAŠTITU SPOMENIKA
KULTURE I GRADITELJSKOG NASLEDJA

NOVI SAD

Trg Svetosara Markovića

PREDMET: Maršavanje kompleksa spomenika
kulture - Stare vojno-avijatičarske
greblje u kompleksu Katoličkog greblja

Od 1974.godine, kada su stara greblja u Novom Sadu stavljena van upotrebe stanje na njima iz dana u dan se sve više pogoršava i u cilju očuvanja postojećih grobova, rušenja spomenika, krađa spomeničkih elemenata, a sve od maza i vana nepoznatih pešinilaca.

Svi pokušaji da se udje u trag pešinilaca bili su bezuspešni i sankcije se nisu mogle sprovesti.

Od 1985., kada su ova greblja dobila i status spomenika kulture, odredjena obaveza u zaštiti ovih grebalja su prešla i na vas.

U poznatim događajima 31.10 i 1.11.1998.godine, oko grobova "Žrtvama odmazde 1944. i 1945." reširanim od strane Demokratske zajednice vojvedjanskih Mađjara, došlo je do neovlašćenog preneštanja pojedinih spomenika na Stare vojno-avijatičarskom greblju u kompleksu stareg Katoličkog greblja. Pomezani spomenici su korišćeni kao gradjeviniski materijal za formiranje nekakve maske koja je trebalo da predstavlja spomenik "Žrtvama iz 1918." i grupisanjem spomenika na njoj formiran je nekakav memorijalni bolog tim "Žrtvama".

Sve ove činjene je neovlašćene, bez ikakve dokumentacije, te bez naše anglasnosti, a kako smo obavješteni i bez vaše.

Lisje Kommunális Közvállalat

Szám: 03-14/11

Kelt: 1990. 11. 5.

Újvidék

Városi Múemlékvédő és Épületörökségi Intézet

Újvidék

Svetozar Marković tér

FORDÍTÁS

Tárgy: Múemlékkomplexum rongálása – Régi katonai repülős temető a katolikus-temető-komplexumban

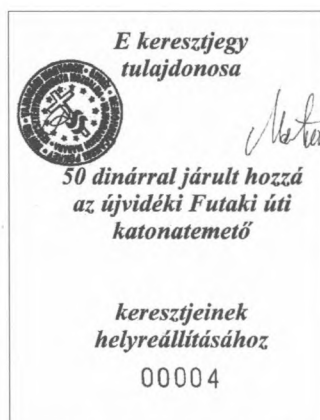
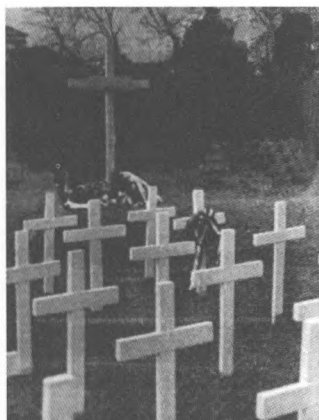
Azóta, hogy 1974-ben Újvidéken a régi temetőket használaton kívül helyezték, a helyzet bennük napról napra romlik abban az értelemben, hogy meggyalázzák a sírokat, ledöntik a síremlékeket, ellopják a sírdíszeket, s teszik ezt általunk és önök által ismeretlen elkövetők.

Minden kísérlet, hogy a tetteseknek nyomára jussanak, kudarcra végződik, és a szankcionálás elmarad.

Azóta, hogy 1985-ben e temetőket műemlékké nyilvánították, a védelmük bizonyos mértékben átszállt önökre is.

„Az 1944-es és 1945-ös megtorlás” áldozatainak sírjaival kapcsolatos 1990. 10. 31-ei és 11. 1-jei ismert események, amelyeket a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége szervezett, a régi katonai repülős temetőrészen engedély nélkül sor került néhány síremlék áthelyezésére a katolikus temetőnek ebben a részében. Az áthelyezett síremlékeket valamiféle domb kialakítására használták, amely „1918-as áldozatok” emlékére szolgál, és a dombon a csoportosításukkal valamiféle „áldozatok” emlékjelét képezi.

Mindez engedély nélkül történt, mindenféle dokumentáció nélkül, a mi egyetértésünk nélkül, s amint értesültünk, az önöké nélkül.

Néhai Szőke Árpád, a VMDK újvidéki buzgó építészechnikusa gyűjtötte a rávalót betonkeresztekre ilyen keresztjegyek árusításával

Gradskoj upravi za kulturu
Novi Sad

Predmet: Inicijativa da se pitanje nevinih mađarskih žrtava sa kraja drugog svetskog rata stavi na dnevni red Skupštine grada Novog Sada.

Istorijat pitanja

Ferenc Pap, tadašnji okružni predsednik DZVM-a je 1. novembra 1990. godine na groblju u Futoškoj ulici, i to u delu gde je nekada bilo K.u.K vojno groblje iz prvog svetskog rata, organizovao pomen nevinim mađarskim žrtvama koji su pali krajem 1944. i početkom 1945. godine. Prvo smo morali sa spomenutog mesta da počistimo gradsko smeće koje je iznosilo desetak tovara traktorskih prikolica. Postavili smo 100 malih krstova kao simbol vojnog groblja i jedan veliki za naše žrtve. Isti su već iste večeri, neposredno posle našeg pomena bili povraćeni od strane zatvorenika koje je milicija sprovela na lice mesta. Od tada pa sve do današnjeg dana u Novom Sadu nismo uspeli da organizujemo dostojan program sa istim ciljem, iako je već i predstavnik grada i pokrajine prisustvovao našem pomenu.

Godine 2000-e mađarski arhitekta svetskog glasa, nedavno preminuli Imre Makovec je izradio plan odgovarajućeg spomenika našim žrtvama.

Dana 21. septembra Ferenc Pap se pismeno obratio gospodinu Milošu Vučeviću, gradonačelniku Novog Sada sa molbom da primi njega i gospodina Martona Matušku kao stalne organizatore pomena na groblju. G. Pap je nakon toga dobio poziv od gospođe Milene Krstić iz Gradske uprave za kulturu, da sa gospodinom Matuškom prvog oktobra dođu u njenu kancelariju i izlože svoju inicijativu.

Dana prvog oktobra 2012. godine Ferenc Pap i Marton Matuška su u kancelariji gospođe Milene Krstić izložili svoj zahtev, koji se sastojao u sledećem:

1. Tražimo od grada Novog Sada pomoć da se pribave odobrenja od svih nadležnih organa za izgradnju spomenika po planu arhitekta Makoveca.
2. Tražimo od grada Novog Sada pomoć da se otkrije gde se nalaze odgovarajući dokumenti iz arhiva, pošto smo došli do saznanja, da isti nedostaju iz arhive Vojvodine i Novog Sada.
3. Molimo gradonačelnika grada Novog Sada da ove godine, prvog novembra, u 15.30 časova lično prisustvuje pomenu. Na isti je pozvan i g. Laslo Kever (Kövér László), predsednik Mađarskog Parlamenta.

Prisutni su se složili da ova pitanja spadaju u nadležnost Skupštine grada Novog Sada, pa inicijatori pomena treba preko Gradske uprave za kulturu da traže da se gore navedene tačke, kao jedinstvena tačka, stave na dnevni red Skupštine grada Novog Sada.

Molimo da nas pozovete na sednicu Skupštine kada se bude raspravljalo o ovoj tački.

U Novom Sadu, 9. septembra 2012 godine.

Inicijatori: Ferenc Pap, večasni Janoš Striković i
Marton Matuška organizatori pomena

Tárgy: Kezdeményezzük, hogy Újvidék város képviselő-testülete tűzze napirendre az második világháború végén esett ártatlan magyar áldozatok ügyét.

Az ügy története.

1990. november elsején Papp Ferenc, a VMDK akkori körzeti elnöke megszervezte az 1944 végén, 1945 elején esett ártatlan magyar áldozatok emlékére az első megemlékezést, mégpedig a Futaki úti temető azon részén, ahol az első világháborús K. u. K. Katonai temető van. Előzőleg el kellett onnan takarítani tíz teherautónyi városi szemetet. A katonatemetőt száz kis kereszttel jelöltük, egy nagyot pedig az ártatlan áldozatok emlékére állítottunk. Ezeket ugyanaznap este a rendőrség odavezényelt rabokkal fölszedette. Ettől a naptól számítva napjainkig nem sikerült méltó megemlékezést szervezniünk, jöllehet mind a város, mind pedig a tartomány képviseltette már magát a megemlékezéseinken.

A 2000. esztendőben a nemrég elhunyt Makovecz Imre világhírű műépítész kidolgozta egy méltó emlékmű tervét.

Folyó év szeptember 21-én Papp Ferenc levélben Miloš Vučević polgármester úrhoz fordult, fogadást kérvén tőle önmaga és Matuska Márton úr, a temetői megemlékezések állandó szervezői számára. Ezt követően Papp Ferenc értesítést kapott Milena Krstić asszonytól, a Közművelődési Hivatalból, kérvén, hogy október elsején Matuska Mártonnal együtt jelentkezzenek az irodájában, és fejtsék ki kezdeményezésüket.

Folyó év október elsején Papp Ferenc és Matuska Márton Milena Krstić irodájában előterjesztették alábbi kérelmüket.

1. Kérjük Újvidék város segítségét, hogy engedélyezzék emlékmű felállítását az Újvidéken, a II. világháború végén esett magyar áldozatok emlékére.
2. Kérjük Újvidék segítségét az Újvidéki és a Tartományi Levéltárból hiányzó, ide vonatkozó dokumentumok felkutatásához. Értesülésünk szerint ugyancsak hiányoznak a hasonló dokumentumok Belgrád és Niš városának levéltárából.
3. Kérjük Újvidék polgármesterét, személyesen vegyen részt az idén november elsején, 15.30 órakor tartandó megemlékezésen. Meghívtuk rá Kövér László urat, a Magyar Országgyűlés elnökét is.

A jelenlevők egyetértettek abban, hogy az ügy a városi képviselő-testület hatáskörébe tartozik, s a kezdeményezőknek a Közművelődési Hivatalon keresztül kell kezdeményezniük a fenti pontok napirendre tűzését, egységes napirendi pontként. Újvidéken, 2012. szeptember 7-én.

Kezdeményezők: Papp Ferenc szervező

Ft. Sztrikovits János szervező

Matuska Márton szervező*.

Kelemen András Kövér házelnök úr képviselőként volt jelen a 2012. évi megemlékezésen, amelyen Újvidék polgármestere is képviseltette magát

PAPP FERENC KÖSZÖNTŐJE

„Tisztelt jelenlevők!
Kedves Nemzettársaim!

Huszonhárom esztendeje, hogy itt elhelyeztük az első 101 keresztet. Huszonhárom esztendeje annak, hogy itt először hangzott el a Himnusz, a Szózat, és szintén huszonhárom esztendeje annak, hogy ezen a helyen Matuska Márton beszédében elhangzott az egyenjogúságot, a toleranciát követelő mondat, hogy „...üdvözlök minden megjelentet, de szerettem volna itt üdvözölni a katolikus, a református papot, a rabbit és a pópát egyaránt...” Azóta megjelent itt a katolikus, a református meg a görög katolikus pap is, a rabbi is. Jöttek külhoni püspökök is, de pópa – gyakori meghívásunk ellenére – még soha. Mi több, kérésünk ellenére kizártak bennünket a ’42-es razzia kegyeleti műsorán a protokoll szerint korszorúzó köztül.

Talán most, talán most, hogy minden szerbiai magyar párt együttesen kéri-követeli, hogy a letarolt katonatemető sorsát civilizált módon rendezzük, mint azt a múltbeli ellenfelek teszik, amint hogy azt is követelik: Szerbia a tartománnyal és a helyi hatósággal, valamint velünk együtt állítson méltó emléket a véres 1944–45-ös esztendő magyar áldozatainak. Nincs szándékunkban a főtéren vagy a Duna-parti sétányon emelni emlékművet, a fájdalmas múlt megbékélésre utaló jelét, hanem ide, a temetőbe, az áldozatok és a honvédek sírkertjébe, ahol, ha erre jársz, tisztelettel vedd le a kalapot a mártír és az elesett honvéd előtt, hiszen megérdemli!

Újvidéken, 2012. november elsején”

Az újvidéki megemlékezések egyik legemlékezetesebbje, az 1994-ben tartott ötödik. A Petőfi Sándor Művelődési Egyesület székházától a Futaki úti temetőig vonult a többezres tömeg, a kétoldalt fősorakozott rendőrök nem tudtak mit kezdeni, csak filmeztek. A menet élén a szervezők a nagy keresztet viszik: balról Papp Ferenc, jobbról Ágoston András a kereszt egy-egy szárnyát fogja, közöttük látszik Matuska Márton, a kereszt szárát tartja. Mögöttük a katonasírokat szimbolizáló száz kicsi keresztet vivők, őket követi a tömeg. A felvonulás híre és a róla készült felvételek bejárták a világot

MEGHÍVÓ

Címzettek:

Ágoston András elnök, VMDP

Csonka Áron elnök, VMDK

László Bálint elnök, MRM

Pásztor István elnök, VMSZ

Rácz Szabó László elnök, MPSZ

Tárgy: Meghívó az 1944–1945-ös ártatlan újvidéki magyar áldozatok emlékére szervezett kegyeleti ünnepségre.

Tisztelt Elnök Urak!

Tisztelettel felkérjük Önöket, vegyenek részt a megemlékezésen, amelyet 2012. november elsején tartunk a Futaki úti temető katonatemetői részében, a csonka Turul-szobornál, 14.30 órai kezdettel.

Örömmel vennénk tudomásul, ha 2-3 perces alkalmi köszöntővel üdvözölnék a megjelenőket, kifejezve ezzel a délvidéki magyar politikai pártok egységes véleményét a 68 évvel ezelőtt kezdett népiirtásról. Kérjük ezen, valamint koszorúzási szándékukat október 30-ával bezárólag válaszevélben közölni.

Tájékoztatjuk mindannyiukat az alábbiakról.

A kegyeleti ünnepségre meghívtuk Kövér László urat, a Magyar Országgyűlés elnökét, akit külpolitikai főtanácsadója, Kelemen András úr fog képviselni.

Október 17-én levélben kértük Újvidék város képviselő-testületét, tűzze napirendre a vérengzés ügyét, segítsen beszerezni a Makovecz Imre által tervezett emléktorony felemeléséhez a szükséges engedélyeket, úgyszintén segítsen a város előkeríteni a levéltárakból hiányzó, az újvidéki vérengzésre vonatkozó dokumentumokat.

Kértük a város polgármesterét, vegyen részt az idei szertartáson.

Újvidéken, 2012. október hó 26-án

A megemlékezés szervezői:

Papp Ferenc,

főtisztelendő Sztrikovits János főesperes,

Matuska Márton

Makona

Építész, Tervező és Vállalkozó Kft.
1034 Budapest, Kecke utca 25. Telefon: 3881-7011, 3881-708/fax

T. Papp Teresz!

Megállapodásunknak megfelelően mellékelten megküldjük az Újvidéki Építendő Emlékű kiviteli tervet és költségvetését rövid felhatalmazás céljából, 3 példában

Egyben tájékoztatjuk, hogy az előírt munka tervdíja a Kamara díjazásánál 800.000 Ft-ban, a lektorátusi díjazásánál 1.700.000 Ft-ban kerülne.

Mivel ezt az összeget a felmerült részkiadások ellenére nem kívánjuk leszámlázni, kérjük, hogy a fent nevezett összeget az építészethez való hozzájárulásként bejegyezni szeretnénk.

Előre is köszönjük

U.i.

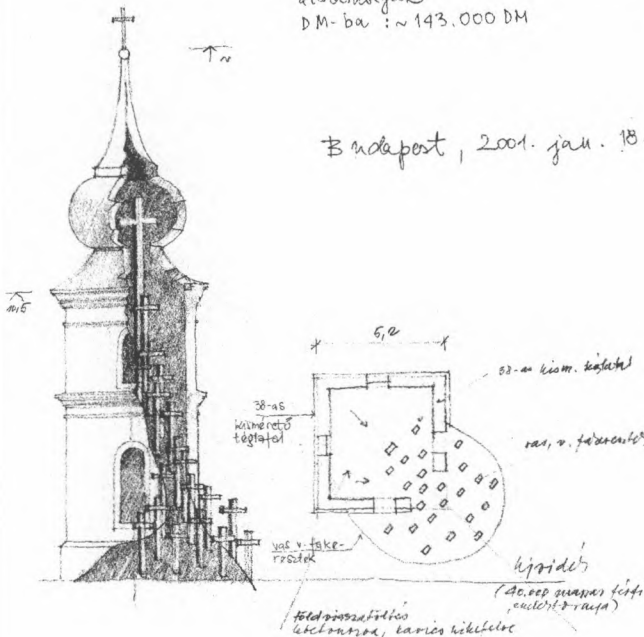
A költségvetés Ft-ban van megadva; ha át kívánjuk adni DM-ban: ~ 143.000 DM

Üdvözlettel

Makovecz Imre megbízásából

Vártaki Erzsébet szerkesztő
várszéki székben

Budapest, 2001. jan. 18.

ELÉGTÉTEL ÉS HIÁNYÉRZET*

Húsz évvel ezelőtt tartottuk az első megemlékezést Újvidéken, az akkor szeméttelépül használt katonatemetőben, amelyből napokon át hordtuk el teherautón a városi hulladékot. Az volt a második az egész Délvidéken, az elsőt valamivel korábban Temerinben tartották. Papp Ferenc, a VMDK Körzeti Szervezetének akkori elnöke szervezte, aki azóta is tagja a szervezőbizottságnak. Mindössze öten-hatan mertek mellénk állni. Tisztes távolságból vagy kétszázán – köztük rendőrök és titkosrendőrök – szemlélték, mi lesz ebből.

Az idei megemlékezést merőben más körülmények között tartjuk. Most is van a közelben rendőr, de már azért, hogy elriassa az esetleges provokátorokat, mert jelen van a tartományi parlament mindkét alelnöke: Branimir Mitrović – ő már két évvel ezelőtt is eljött ebben a minőségében – és Maja Sedlarević, valamint itt van Éva Vukašinović tartományi ombudsmanhelyettes, akinek a nemrégien elhunyt főnöke, Dejan Janša, nem sokkal halála előtt kezdeményezte Újvidék polgármesterénél, hogy ide méltó emlékművet állíthassunk. Azért is más ez az idei, mert tavaly óta kutathatóvá vált a Tartományi Levéltárnak az a része, amelyben a vérengzések dokumentumait őrzik. Beigazolódott tehát a korábbi állításunk, hogy az események dokumentálva lettek. Mezei Zsuzsa levéltáros mérte fel, hogy a levéltárban mintegy 350 folyóméter dokumentum várja a kutatókat. Várjuk, mikor veszik kézbe, s mit találnak majd. Ezek a változások bizonyára annak az eredménye, hogy bő egy évvel ezelőtt Sólyom László magyar és Boris Tadić szerb államfő Budapesten bejelentették, tudományos bizottság fog alakulni annak megállapítására, mi is történt a Délvidéken a magyarokkal 1944 végén, 1945 elején. Lényegében azt szorgalmazták, amit a történelmi VMDK 1990 áprilisában. A bizottság állítólag megalakult nemrégiben, sajnos nem tudjuk, kik a tagjai s hogy elkezdték-e a munkát, de még inkább várjuk azt, hogy mire jutnak.

Más tekintetben is van hiányérzetünk. Többek között hiányoljuk innen Újvidék város képviselőjét. Korábbi években egyik polgármester már táviratban fejezte ki együttérzését az itt emlékezőkkel. Az idén ez is elmaradt. Ugyancsak hiányoljuk Belgrád képviselőjét. A magyarok elleni atrocitásokért Szerbiának vállalnia kell a felelősséget. 1990 óta szervezett megemlékezéseink során kívártuk az idei változásokat, megvárjuk még azt is, hogy Szerbia kimondja azt, amit ebben az ügyben ki kell mondania. Ez talán akkor fog bekövetkezni, ha megkapjuk az engedélyt, hogy ide, az egykori katonatemetőbe, ahol most is méltatlanul szerény körülmények között tartjuk a megemlékezést, megépítsük a Makovecz Imre által tervezett emléktornyot, amelynek a felavatására esetleg eljön Magyarország, valamint Szerbia elnöke is.

* A szerző beszédének írott változata, amelyet 2010. november elsején tartott az újvidéki megemlékezésen

